

ШЛЯХИ ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ CASE-STUDY У ПРОЦЕС ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІВ

Ігнатенко Олександр Володимирович

Кандидат педагогічних наук, старший викладач

(ГНПУ імені О. Довженка м. Глухів)

Ігнатенко Ксенія Володимирівна

Аспірант кафедри технологічної і професійної освіти

(ГНПУ імені О. Довженка м. Глухів)

В умовах сучасного виробництва особливої актуальності набувають питання формування у фахівців таких якостей як професіоналізм, компетентність, творча активність, здатність навчатися упродовж усього життя. В. Ковальчук виокремлюючи тенденції розвитку вищої освіти наголошує на необхідності впровадження в освітній процес інноваційних технологій навчання [1-2]. У процесі отримання фахової підготовки освітяни повинні не лише оволодіти певною сумою знань, системою професійних умінь і навичок, але й сформуватись як творча компетентна особистість. Інтегруючою ланкою у цьому стає залучення студентів до інноваційної діяльності, яка є за своєю сутністю творчою.

Наше дослідження спрямоване на визначення методичних засад впровадження кейс технології в умовах вищого педагогічного закладу освіти.

Розгляд освітнього процесу як цілісної структури диктує необхідність його комплексної організації, органічної єдності різних видів навчання, взаємозв'язку лекційних, семінарських, практичних занять, їх поєднання з консультаціями індивідуальною та самостійною роботою. Великий потенціал для цього має якраз технологія case-study.

Технологія case-study або технологія конкретних ситуацій (від англійського case – випадок, ситуація) – технологія активного проблемно-ситуативного аналізу, заснована на навчанні шляхом вирішення конкретних задач – ситуацій (вирішення кейсів).

Безпосередня мета технології case-study – проаналізувати ситуацію (case), що тісно пов'язана з практикою, і виробити шляхи її практичного розв'язання; наступний етап – оцінка запропонованих алгоритмів розв'язання і вибір кращого в контексті поставленої проблеми. Компетентність студентів під час розв'язання кейса визначається не тільки через уміння всебічно оцінити ситуацію, виділити ключову інформацію, спрогнозувати шляхи розвитку ситуації, але й уміння зважено приймати рішення.

Лузан П. Г., Манько В. М., Нестерова Л. В, Романова Г. М. обґрунтували основні компоненти застосування кейс-методу як особистісно-розвивальної педагогічної технології:

1) цільовий – відображає мету (загальну і конкретну), включає мисленнєве передбачення кінцевого результату процесу навчання; розвиток того, хто навчається як суб'єкта навчальної діяльності, створення умов для активного оволодіння знаннями та реалізації творчого потенціалу;

III Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція з міжнародною участю (26-29 березня 2019 р., м. Бердянськ)

2) мотиваційний – репрезентує наявність глибокої внутрішньої мотивації та мотивації спільної діяльності;

3) змістовий – охоплює зміст навчального матеріалу, що відображений у різноманітних кейсах, розподілених за тематикою занять; самостійний пошук та оволодіння знаннями;

4) операційно-діяльнісний – визначається формами й методами навчання;

5) контрольнo-регуляційний – пов'язується з досягнутими результатами,;

6) рефлексивний – оцінка викладача формується на основі врахування активності того, хто навчається, докладених ним зусиль, способу спілкування, вміння співпрацювати [3, с. 124-125].

У рамках дослідження нами розглядаються наступні шляхи впровадження кейс-технології в освітній процес підготовки педагога:

- використання нетрадиційних лекцій, що побудовані на основі включення студентів до розв'язання проблемних ситуацій. За своєю дидактичною сутністю лекція постає і як організаційна форма навчання, і як метод викладання навчального матеріалу формі. Для активізації навчальної діяльності студентів, підвищення їхньої мотивації в освітній процес впроваджуються нетрадиційні лекції, що будуються на засадах ігрової діяльності (бінарна лекція, лекція-провокація, лекція-прес-конференція, лекція-візуалізація (шоу), лекція-інтерв'ю, лекція-ситуація) і т. д.. Нетрадиційні лекції це – проблемні лекції, на яких мислення у здобувачів освіти активізують за допомогою створення проблемних ситуацій. Під час проблемної лекції відбувається колективний аналіз підходів до вирішення поставленої проблеми. Будь-яка проблемна ситуація має певну структуру, основні елементи якої: постановка навчальної проблеми; виявлення в ній протиріччя і формулювання гіпотез; доведення правильності або хибності гіпотез; відповідь; розв'язання. На перших етапах у групах з високим рівнем пізнавальної діяльності викладач може побудувати лекцію таким чином, що під час викладу нового матеріалу він сам ставить проблему і демонструє можливі шляхи її вирішення. У подальшому можна переходити до частково-пошукових методів, а саме: лектор пропонує кейс-завдання і спонукає студентів до пошуку рішення. Саме так організовується такий вид проблемної лекції, як лекція-брейнстормінг («мозкова атака»). Зазначена проблемна лекція передбачає високу активність студентів й ефективність засвоєння інформації. Це досягається шляхом активної самостійної роботи студентів під час лекції [4].
- включення в освітній процес під час практичних занять методу кейсів, що передбачає залучення студентів до розв'язання професійно-важливих ситуацій. Якщо лекція закладає основи наукових знань в узагальненій формі, то практичні заняття мають на меті розширити, уточнити ці знання, виробити професійні навички. Практичні заняття розвивають наукове мислення та мову студентів. Змістовий опис проблемної ситуації, що закладено в кейсі, визначається навчальною дисципліною.
- розробка завдань для самостійної роботи за кейс-технологією. Наразі тенденцією у

професійних закладах освіти є збільшення часу на самостійну роботу.

Самостійна робота студентів є дуже широким поняттям. За своєю суттю самостійна робота є активною розумовою діяльністю студента, пов'язаною з виконанням навчального завдання. Саме наявність завдання і цільової установки на його виконання вважають характерними ознаками самостійної роботи [5]. Вважаємо на цьому етапі найбільш ефективним є підхід за умови інтеграції проектної технології та технології case-study.

Література

1. Ковальчук В.І. Розвиток вищої освіти відповідно до тенденцій і вимог ринку праці // Розвиток сучасної освіти: теорія, практика, інновації: Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, 25-26 лютого 2016 року. Київ: В-во «Міленіум», 2016. – С. 22-24.
2. Ковальчук В.І., Федотенко С.Р. Інноваційні технології навчання – основа модернізації професійної освіти. Молодий вчений. 2018. – №12. – С. 425-429.
3. Лузан П.Г., Манько В.М., Нестерова Л.В., Романова Г.М. Теорія і практика впровадження інноваційних технологій навчання у професійну підготовку кваліфікованих робітників: монографія / за заг. ред. Г.М Романової. Київ, 2014. – 216 с.
4. Ігнатенко Г.В., Ігнатенко О.В. Роль кейс технології у формуванні методичної компетентності майбутніх викладачів закладів професійної освіти / Innovates and information technologies in education. Series of monographs Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts Katowice School of Technology Monograph, 2018. – P. 276–287
5. Вовк Б.І. Опанасенко В.П. Інформаційно-комунікаційні технології в організації самостійної роботи майбутніх викладачів практичного навчання ПТНЗ як умова формування самоосвітньої компетентності. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Педагогіка та психологія». Мукачево, 2017. – №1 (5). – С. 72–76.
6. Петько Л.В. Виховний потенціал методу ситуаційного аналізу («Case study» method) у формуванні професійно орієнтованого іншомовного навчального середовища в умовах університету // Науковий часопис НПУ імені М.Д.Драгоманова. Серія 17. Теорія і практика навчання та виховання : зб. наук. пр. ; за ред. академіка В.І.Бондаря. – К.: Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2015. – Вип. 27. – С. 133–140.
7. Pet'ko Lyudmila. The "Case Study" Method as Means of Formation of a Professionally Oriented Foreign Language Teaching Environment in University Conditions // Intellectual Archive. – 2015. – Volume 4. – Num. 4 (July). Series "Education & Pedagogy". – Toronto: ShinyWordCorp. – PP. 48–65.